

GENERALITAT DE CATALUNYA

PRESIDÈNCIA

COMISSARIAT DE PROPAGANDA

Avinguda 14 d'Abril, 442 bis

BARCELONA

Telèfon 82215

COMUNICAT DE PREMSA

ESPERANTO ELDONO.

Nº. 26.

Barcelona, 14/XI, 1937.

BOMBARDADO DE LERIDA.

LA MURDISTOJ DE 268 HOMOJ, INTER KIUJ
82 INFANOJ MURDITAJ EN LERIDA.

la buŝo la vorton "familio" kaj asertas reprezenti la "Kristanismon" enterigas la senkulpajn infanojn sub la ruinoj de elfalintaj muroj de bombarditaj lernejoj.

Madrido, Durango, Guernica, Gijon, Canges de Onis, Malaga, Almeria...., al tiu longa vico de urboj, kiuj devis subigi pro la faŝista barbareco, ni devas aldoni la novan nomon Lerida!

Ni volas en tiu nomo reveki la konsciencon, de la tuta kultura mondo!

Ni volas en tiu nomo montri nian volon por la venko, por ke la malamiko de kulturo, la detruinto de lernejoj, la infanmurdistoj, la sanga faŝismo, estu el nia lando forigita!

Kun profunda doloro kaj amareco ni informigas pri la nova kruela krimo de faŝistoj. La faŝistaj flugmaŝinoj, kiuj detruis Durango, Guernica kaj Gijon, la krimuloj, kiuj semas la morton kaj malbonon super la sendefendaj vilaĝoj kaj urboj en nia ariergardo, denove trovis sian ŝatan celon. En la bataalkampo la faŝistaj flugmaŝinoj, la malkuraĝegaj krimuloj sciasĉiam eviti ĉiun batalon kun la respublika aviado, per rapida furkurado. La faŝistaj pilotoj ne batalas, ili preferas la brutan, barbaran senhoman agadon; ili ŝatas lokojn kiel Guernica kaj Lerida, kie estas sufiĉe celpunktoj por iliaj krimaj intencoj. Celpunktoj, plej preferablaj por ekzemple, lernejoj! Ili ne povas trovi pli malfortajn kaj pli sendefendajn malamikojn, ol tiuj de infanoj!

Tiuj hienoj, kiuj ĉiam havas en

LA SAVO DE ARTA PROPRAJO DE KATALUNUJO.

La faŝista krueleco, tute makaŝa, lasis sian barbaran signon sur la Muzeo de Prado kaj sur la Palaco de Livia kaj ĝenerale sur ĉiuj monumentoj troviĝintaj aŭ en la ne trapaso de dungitaj trupoj de Franco, tio estis la tragedia averto por la arta trezoro de Katalunujo.

Ni ne povas nei nian bonŝancon, singardi nin kontraŭ tiuj fiagoj. Certe, kiu dum la unuaj ribeligitagoj estus por ni ne facile kredebla, tio estas, la realeco de la "frankista" sadismo pri spiritaj aferoj, nun faris ĝin ege elokventa la inteligenta grafika disvastigo pri la detruaĵoj okazigitaj per la bomboj de la germanaj sur la tagmentoj de Madridaj artejoj.

Kvankam Katalunujo ne povas eviti, ke la maraj kaj aeraj piratoj okazigu profundajn vundojn inter ĝia civila loĝantaro, kaj ke ĝi sentu ĝin devigata ĉiutage plilongigila teruran liston pri tiuj, kiuj estas malkuraĝe murditaj de flugmaŝino aŭ militŝipo, ĝi tamen povas diri, ke sia arta propraĵo, singarde prizorgita laŭ sistema ordo, saviĝis el la detruanta ungego gvidanta la sentojn de de tia monstra hispana-itala-germana-portugala-marokana kunfandiĝo.

La samaj profilaksaj motivoj, kiuj konsilis la transloĝiĝon de la artaj verkoj de Barcelono al aliaj pli sekuraj lokoj de la memstara regiono, konsilas nin ne diri nun la nomojn de tiuj lokoj, sufiĉas konstati, ke la verkoj estas savitaj, iuj dissemataj je malgrandaj grupoj kaj aliaj kaj aliaj mobilizitaj pro la kontraŭfaŝista propaganda celo, tipa propagando de la civilizacio, parolas ofte Kieĵpo de Liano kaj ke Franco prezentu sin antaŭ siaj maŭroj civilizacidefendanto.

El tiuj vojaĝantaj artaj aroj, kiuj per pozitiva maniero, laŭte demonstracias al kiu flanko troviĝas la spiriteco kaj al kiu la barbareco, ni volas rimarkigi tiun elmontritan en Parizo dum mallonga tempo kaj laŭ peto de Franca Registaro al tiu de Generalitat, ĝi restis denove instalita kaj por nedifinita tempo en la sama kastelo de Maison Lafitte, majstra verko de la granda arĥitekto Mansart.

La graveco de tiu ekspozicio estas ankoraŭ memorinda memoraĵo por nia lando. Ni povas certigi, ke ĝi estas unu el la plej rimarkeblaj okazantaĵoj, kiun aliĝis Parizon paralele al sia Interanacia Ekspozicio.

La tuta inteligenta turista mondo, kiu vizitas la Ekspozicion, ne volas preterlasi la spektaklon kaj per la nekutima unuanimeco konfirmas pri la konstato de la kvinjarcentoj de Kataluna pentroarto (de la X ĝis XV^a) estas io eksterordinara kaj pri kio nur havis la ĝustajn ideojn la plej konataj katalunugistoj- esploristoj.

Estas tre ĝojiga fakto, rimarki, ke Katalunujo atingas du bonegajn rezultatojn per unu sola agado: Uzante la naci-kulturajn propraĵojn predikante jarcentan kulturan pravecon, signifoplena koncerne sian nunan spiriton, dum Franco por propagandi sian civilizacion sendas tiajn reprezentantojn, kiel la eksduko de Alba kaj la eks-komandanto Troncoso.

LA KONGRESO DE UNECO EN KATALUNUJO.

Nuntempe okazas la Tria Kongreso de Socialista Sindikato U.G.T. en Barcelono.

Ĉiuj kunsidoj estas en spirito de pli firma unuigo de hispana popolo kaj pli bona organizado de ariergardo por la celoj de milito.

Jam antaŭe ĉiuj sindikatoj organizis kunvenojn, por prepari demandojn, kiuj devas esti pritraktataj dum la kongreso. Tiun Kongreson oni nomas la "Kong-

reso de Unueco". Tiu kongreso prenas al la sindikatoj la unuecon de agado, la unuecon de ritmo, la unuecon de taktiko, tial ke de U.G.T. fariĝi la plej fortan apogon por la Registaro de Popola Fronto.

La U. G. T. de Katalunujo volas konvinki, ke ĝia organizaĵo estas preta defendi la Registaron de Respubliko kontraŭ la malamikoj de faŝistaj tavoloj kaj kaŝitaj kontraŭrevoluciuloj.

Ĉefe ĝi volas fari efikan laboron. La plifortigo de militindustrio kaj ĝia nacionaliĝo. Fariĝi de ĉiuj membroj la gardistojn kontraŭ la kaŝitaj malamikoj. Trovi la formulon, kiu ebligas al ĉiuj sindikatoj la komunan laboron. Deklari sin por la Popolfronta Registaro kaj prezenti la pruvojn necesajn por la venko de milito.

Esplorigi al la laboristoj, ke nun estas neeble disvolvi problemojn, kiam la faŝismo, unufoje venkita, per si mem solviĝos. La unuecagado de C.N.T.-Sindikato por efektevigi la plifortigon de Popolfronto.

Pro tiuj motivoj oni povas nomi la kongreson de U.G.T., la Kongreso de Unueco.

BONAVENTURA DURRUTI ESTAS UNU JARON MORTA.

BONAVENTURA DURRUTI

La 20-an de Novembro 1937 pasos unu jaro de morto de granda Iberia heroo Bonaventura Durruti. La morto de Durruti okazigis plej profundan doloron en ĉiuj klasoj de la hispana popolo. Li estis atinginta la honorojn de nacia figuro. Oni forgesis lin, kiel proletan batalanton por vidi en li grandajn kvalitojn de la hispana popolo. Li rememorigis al ni la grandajn virojn, kiuj en la batalo de Iberiaj popoloj lasis neforgeseblan postsignon, trapasante la limojn de nia historio, por reiri al la grandaj batalantoj el la Homaro.

Durruti estis, kiel ĉiu granda figuro el Hispana popolo, pro tio lia morto sentigis unuaniman kondolencan al la tuta popolo, sen ia klasditingo, ĉar li estis io nia, ĉar en li estis reprezentitaj ĉiuj kvalitoj de la hispana popolo. La morto de Durruti ege ĉargrenigis nin, sed samtempe, ĝi malfermas nian koron al la espero, ĉar la doloro, kiun lia perdo okazigis en la nacia spirito, instigas imiti lin kaj superigilin, se estas eble.

La spirito de Durruti vivas inter ni. De ni ĝi pasos al nia filoj kaj de tiuj al aliaj, montrante al la mondo, ke estas senmorta la heroo de Iberiaj Popoloj.

LA HISPANA PARLAMENTO HONORIGAS MADRIDON.

La Prezidanto de Cortes (Parlamento) Martinez Barrio, sendis jenan telegramon al la ĝeneralo Miaja, pro la unujara datreveno de defendo de Madrido:

Ni staras antaŭ la unua jardatreveno de defendo de Madrido. La Centra Armeo kontraŭstaras sub via gvidado la atakojn de ribeluloj kaj eksterlandaj armeoj. Mi petas al ĉiuj trupoj en nia nomo kaj en la nomo de la tuta Parlamento esprimi nian admiron pri ilia heroo sintenado. Ni scias, ke tiuj trupoj venkos ankaŭ la decidan batalon. Ni rememoras la unuajn tagojn de Novembro pasinta, kiam la unua Internacia Brigado kaj se Hispanaj Brigadoj, komanditaj de Lister, Aragon, Sabio kaj Gallo, kunfandiĝis sub iliaj komandoj kaj prenis la tutan mondon en admiro per la defendo de Hispana ĉefurbo. Kun tiuj herooj

kaj iliaj penoj Hispanujo venkos sian sendependecon.

KATALUNA DELEGACIO POR HONORI MADRIDON.

La Kataluna Delegacio, kiu sub la gvidado de Komisaro de Propagando de Generalitat de Catalunya, Jaume Mirravittles, vizitis Madridon kaj estis en la Madrida urbdomo solene akceptita de urbestro Henche.

La Komisaro de Propagando en sia salutparolado, diris, ke la Delegacio esprimas la kontraŭfaŝistaj kaj respublikanaj sentoj de Katalunujo. "Katalunujo dankas la Madridan loĝantaron, pro la heroa renaskiĝo, kiu savis por ĉiam la sendependecon de Respubliko kaj la Katalunan liberecon".

La urbestro de Madrido dankis Katalunujojn en la nomo de la ĉefurbo de Respubliko por tiu simpatio-esprimo, kiu certigas la kunligon de tiuj ambaŭ regionoj.

FRANCO VENĜAS SIN SUR INFANOJ.

El Huesca oni raportas, ke Franco arestas ĉiujn infanojn de homoj suspektantaj pro la simpatio al la Respubliko. Franco tute ne faras la esceptojn por la infanoj vizitantajn lernejon.

LA UNUAJ STABOFICIROJ FORLASAS LA MILITLERNEJON.

La Stablernejo por oficiroj, kiu estis kreita de Ministerio de Defendo, fermis la unuan kurson. La Ministro de Defendo post la mallonga alparolo transdonis al la absolventoj la diplomojn, akcentante, ke tiuj, kiuj forlaxas la lernejon, povas en la Militlernejo mem daŭrigi sian laboron.

HISPANA REGISTARO DISPONIGAS LITERATURAJN PREZOJN.

La Hispana Registaro destinis la kvanton de literaturaĵoj prezoj. Ili konsistas el 150, 75 kaj 50 anglaj fundoj por la tri plej bonaj filmprezentadoj, romanoj kaj teatraĵoj, kiuj enhavas la batalon de hispana popolo.

KAMPARANOJ EN LA FAŝISTA ARIERGARDO.

Franco malpermesis ĉiujn agrarajn reformleĝojn de la Respubliko kaj ordonis al ĉiuj kamparanoj kaj kamlaboristoj redoni ĉiun teron ricevitan de Respubliko, al la bienaj grandaj terposedantoj.

La farmo estos denove plialtigita, ĉiuj nepagintoj de impostoj devas pagi siajn ŝuldojn. La laborkondiĉoj por kamlaboristoj estiĝas konstante pli

malbonaj. La 15-an de Novembro 1936 pasinta, Franco decidis la 50%-an salajro plimalaltiĝon.

La malmika sintenado de kamparanoj kontraŭ la faŝista reĝimo devigis la ribelulojn, maskigi iom sian reakcian politikon per demagogiaj ordonoj kaj promesoj.

Tiel por ekzemple promesis Franco la apogon por la perlaboro de tero kaj la pravigaj prezoj por siaj produktoj. Ĉar tiuj ĝeneralaj deklaroj ne havis efekton, Franco iris kun siaj promesoj plie kaj en unu el siaj radio-paroladoj diris: "Liberigi la teron de subpremantoj" kaj la eterne ebria Kiejpó de Liano en siaj kutimaj babilaĵoj per la radio Sevilla deklaris - "necese forpreni la teron de bienposedantoj kaj donaci ĝin al la kamparanoj".

Sed en la oficialaj programoj, kiuj post tiuj paroladoj estos faritaj, estis neniam indiko el tiuj demagogiaj promesoj.

La ribeluloj volas revivigi en vilaĝon la antaŭajn subpremon, la antaŭajn feŭdalaĵojn morojn, la potencon de grandbienposedantoj kaj Eklazio.

En la okupitaj vilaĝoj, postulas la faŝistoj de kamparanoj ilian bruton kaj konsumadojn. La soldatoj de fremdlegio, la marokaj pafistoj, la italiaj kaj germanaj faŝistoj rabas kaj detruas, kaj devigas la kamparanojn al la militservo.

La komando de ribeluloj permesis al siaj subuloj - se ili havas malbonajn vestaĵojn, aŭ ŝuojn forpreni ilin de kamparanoj. La plej malgranda kontraŭstaro de la malfeliĉaj viktimoj kaŭzas la plej severan kaj sangon represajlon: la fremdlegionanoj, la marokanoj forhakas la fruktarojn, buĉas la bruton kaj bruligas la tutajn vilaĝojn.

De ĉiuj organoj de provincaj estraroj kaj komunumoj, faŝistoj postulas la rekonon de nova reĝimo. Se ili ne plenumas ilian postulon, tiam ĉiuj konsultantoj estas pafmortigitaj. La teroro estas kondamnita kontraŭ ĉiuj kamparanoj. Tiel p.e. estis en la vilaĝo Fanan Nuneŝ, en la provinco Cordoba, estis 76 kamparanoj fusilitaj, en la vilaĝo Villanovi 55, en la provinco Jaen 1.200, en Baen verŝigis la faŝistoj kun la petrolo 19 kamparanoj kaj bruligis ilin vive. Tion oni okazigis al la kamparanoj suspektataj pro siaj simpatioj al la Respubliko aŭ pro la malmika sintenado kontraŭ la faŝismo.

Nenia dubo, ke la vilaĝo estas malmika kontraŭ la faŝismo kaj eksterlandaj invadistoj. En la faŝista ariergardo la kamparanoj kune la laboristoj insiste batalas kontraŭ siaj subpremantoj.

Kontraŭ la malkaŝa rabado de faŝistaj aŭtoritatuloj kaj trupoj, la kamparanoj transiris al la striko. En grandaj amasoj ili ĉesis perlabori la teron, kun tiu rezulto ke la vintra rekolto en la terenoj okupitaj de Franco, estas multe pli malgranda ol tiu de pasinta jaro. Tial oni povas rimarki la mankon de pano ĉe la ribeluloj, malgraŭ la plej gravaj grenteritorioj de Hispanujo; Malnova Kastilio, Leon, Estramadura estas en la manoj de faŝistoj. La hispanaj "falangistoj" (faŝistoj) promesis al ĉiu kamparano kiu perlaboros unu hektaron da tero 100 pesetojn. Sed la kamparanoj ne fidis tiun allogan permeson.

La trupoj de ribeluloj kaj ekstrelandaj invadistoj, marŝantaj tra vilaĝoj renkontas konstante pli malmikan sintenon de kamparana flanko. La kamparanoj pli kaj plirifuzas al la ribeluloj la nutraĵojn kaj la dormlokojn.

Krom tio la kamparanoj kondukas ankaŭ la armitan batalon kontraŭ faŝistoj kaj entruduloj por pano, tero, libereco kaj nacia sendependeco de Hispanujo. Sub tiuj devizoj la partizanta - movado de kamparanoj en la faŝista ariergardo konstante pli kreskiĝas.

Speciale disvolvigis la partizanta movado tre forte en Estramaduro kaj Andaluĝio, kie en la montoj de Estramaduro kaŝiĝis sin la grupo de partizantoj konsistanta de 3000 homoj. Faŝistoj sendis kontraŭ ili la artelerion kaj du bombardadflugmaŝinoj. La grupon oni dispartigis, sed ne detruis. Nun en malgrandaj grupoj en kiuj troviĝas ankaŭ virinoj, la partizantoj venkis la faŝistan batalionon konsistanta el 300 homoj en proksimo de Darcareta. En malgrandaj grupoj oni atakas la kortojn kaj rabas ĉevalojn, nutraĵojn. En proksimo de Casares estis detruita la fervojo kaj la fervora transporto kun italoj vojaĝanta al Salamanka. Ankaŭ en Andaluzio la partizantoj estas tre aktivaj. En proksimo de Cordoba, ili detruis 11 trajnoj kaj minigis la ponton, pro kio mortis 300 faŝistoj.